

221
9
11

273.
1141
185
Н. Н. Пантусовъ.

КИРГИЗСКІЯ ПОСЛОВИЦЫ,

ЗАПИСАННЫЯ

ВЪ КОПАЛЬСКОМЪ УѢЗДѢ СЕМИРѢЧЕНСКОЙ ОБЛАСТИ.

(текстъ, транскрипція и переводъ).

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1899.

~~114~~
~~144~~

373.

221-2-11

M 151
185

Н. Н. Лантусовъ.

КИРГИЗСКІЯ ПОСЛОВИЦЫ,

ЗАПИСАННЫЯ

ВЪ КОПАЛЬСКОМЪ УѢЗДѢ СЕМИРѢЧЕНСКОЙ ОБЛАСТИ.

(текстъ, транскрипція и переводъ).

КАЗАНЬ.

Типо-литографія Императорскаго Университета.

1900.

Печатано по опредѣленію Историко-Филологическаго Факультета
Императорскаго Казанскаго Университета.

Деканъ А. Смирновъ.

(Изъ «Ученыхъ Записокъ Императорскаго Казанскаго Университета».)

Киргизскія пословицы.

Образцы киргизской народной литературы за послѣднія 3 десятилѣтія какъ въ киргизскомъ оригиналѣ, такъ и русскомъ переводѣ издавались въ Россіи нѣсколько разъ. Въ числѣ образцовъ литературы, издававшихся неоднократно, находятся и пословицы. Въ хронологическомъ порядкѣ киргизскія пословицы издавались такъ:

1) Въ 1870 году Ш. Ибрагимовъ напечаталъ киргизскія пословицы въ №№ 1 и 6 „Туркестанскихъ вѣдомостей“.

2) Въ 1874 году тотъ-же авторъ помѣстилъ въ одномъ русскомъ переводѣ 104 пословицы на стр. 393—396 въ III вып. „Матеріаловъ для статистики Туркестанскаго края“, напечатанномъ въ С. Петербургѣ.

3) Въ 1876 году Михаилъ Терентьевъ въ русской транскрипціи и русскомъ переводѣ напечаталъ 54 пословицы на стр. 57—63 „Хрестоматіи турецкой, персидской, киргизской и узбекской“, вышедшей тамъ-же, въ С. Петербургѣ.

4) Въ томъ-же 1876 году помѣщены киргизскія пословицы въ №№ 10 и 15 „Акмолин. областн. вѣдом.“ и № 35 „Оренбургскаго листка“.

5) Въ 1878 году неизвѣстный авторъ, скрывшійся подъ инициаломъ П. (кажется, Ф. Плотниковъ) въ № 9 тома СХХХVII „Русскаго Вѣстника“, на стр. 64—66, напечаталъ въ одномъ русскомъ переводѣ 51 киргизскую пословицу.

6) Въ 1879 году И. Алтынсаринъ въ своей „Киргизской хрестоматіи“, напечатанной въ Оренбургѣ, на стр. 106—111, помѣстилъ въ одной русской транскрипціи, безъ перевода, 67 пословицъ.

7) Въ 1883 году Я. Лютшъ на стр. 3—12 „Киргизской хрестоматіи“, вышедшей въ Ташкентѣ, тоже безъ перевода, въ одной русской транскрипціи киргизскаго текста, выпустилъ въ свѣтъ 273 пословицы.

8) Въ 1886 году Ф. Плотниковъ въ №№ 6 и 17 „Семипалатин. областныхъ вѣдомостей“ тоже напечаталъ пословицы.

9) Въ 1889 году Н. И. Гродековъ въ Ташкентѣ выпустилъ въ свѣтъ книгу „Киргизы и каракиргизы Сыръ-дарьинской области“, въ которой въ одномъ русскомъ переводѣ на стр. 261—298 напечаталъ 658 киргиз. пословицъ, собранныхъ гг. Диваевымъ и Ибрагимовымъ.

10) Въ 1893 году П. А. Меліоранскій въ VII томѣ „Записокъ Восточнаго Отдѣленія Император. Рус. Археолог. Общества“, на стр. 39—49, напечаталъ въ русской транскрипціи и русскомъ переводѣ 91 киргиз. пословицу.

11) Въ 1894 году А. А. Диваевъ на стр. 81—84 тома III „Сборника матеріаловъ для статистики Сыръ-дарьинской области“, напечатаннаго въ Ташкентѣ, помѣстилъ въ одномъ русскомъ переводѣ 39 пословицъ.

12) Въ 1895 году на стр. 119—126 тома IV того-же „Сборника матеріаловъ“ тотъ-же А. А. Диваевъ въ одномъ русскомъ переводѣ напечаталъ 113 пословицъ.

13) Въ томъ-же 1895 году Н. О. Катановъ въ статьѣ „Нѣсколько данныхъ о пословицахъ китайскихъ киргизовъ“, помѣщенной въ № 673 газеты „Казанскій Телеграфъ“ 23 апр. помѣстилъ русский переводъ 51 киргиз. пословицы изъ рукописнаго „Сборника пословицъ, записанныхъ въ Китаѣ“.

14) Въ 1897 году вышеупомянутый А. А. Диваевъ на стр. 120—122 тома VI „Сборника матеріаловъ для статистики

Сыръ дарьин. обл.“, вышедшаго въ Ташкентѣ, напечаталъ по—киргизски и русски 18 пословицъ.

Киргизскія пословицы, упомянутыя въ семъ перечнѣ, были собраны въ разныхъ мѣстахъ, населенныхъ киргизами: №№ 1—4, 6, 7, 9—12 и 14 записаны въ Сыръ-дарьин. и Тург. обл. и Оренбург. губ., №№ 5 и 8 въ Семипалатин. обл., а № 13 въ Дзунгарской степи. Пословицъ-же семиръченскихъ киргизъ, изданныхъ по-киргизски и съ русскимъ переводомъ, я вовсе не знаю. Ввиду сего собраніе пословицъ неутонимаго дѣлателя на нивѣ науки Н. Н. Пантусова, при семъ представляемое, я считаю дѣломъ, весьма важнымъ для тюркологіи, тѣмъ болѣе, что пословицы записаны и переведены имъ въ высшей степени добросовѣстно. Транскрипція киргизскаго текста, подъ руководствомъ киргизъ студентовъ Семиръчен. и Семипалатин. областей, сдѣлана въ интересахъ науки примѣнительно къ тюркскимъ изданіямъ Академіи Наукъ, Казанскаго Университета и Общества Археологій, Исторіи и Этнографіи. Киргизская транскрипція и русский переводъ не потребовали никакихъ измѣненій или добавленій, и потому представляются они въ томъ видѣ, въ какомъ поступили отъ автора.

Н. Катановъ.

- 12 مالىدىننىڭ يېنى جارىق مالىزدونىڭ يېنى چارىق
- 13 جارىلى كىسى باي بولسە كوتىن قويوغە جىر تاپپايدى
- باي كىسى جارىلى بولسە يېتىن قويوغە جىر تاپپايدى
- 14 كېلىگىن دۆلىت كېتىگىن يېنىت
- 15 بىردىنك كېسىپېتىنى مىنگە مىنگىدىكى تومىگە
- 16 جىماندى كورماي جاقىسى بولماص
- 17 بادىسە ظالم بولسە جورۇط طوزادى
- بادىسە عالم بولسە جورۇط توزەلادى
- 18 قان قاصىدە ۋىزىر دانىسان بولسە
- قارە جىردىن كېمە جورگوزادى
- 19 آلاصانى آطفە سانامە - جاقىسىنى جاطفە سانامە
- 20 موزغە سويانبە - جاۋغە ايسانبە
- 21 جاقىسىدان سرافىت - جىماندان كېسىپېتى
- 22 بايىپال اوزوب بايگە آلاما
- 23 بايىپال جويروك بارقى جوق - قاپىن چېچىن ئارقى جوق
- 24 آلب آنادان طوۋادى - آط بېيەدان طوۋادى
- 25 سودونىڭ باسى بولاق بولسەدە آياغى قويار نېتىگىزگە
- جاقىسىدان جىمان طوصادە طارطباي قالماص نېتىگىزگە
- 26 ايتوڭنىڭ طار بولسە دۇنچەنىڭ كېتىدىگىنان نى قايدە
- قاپىننىڭ دولى بولسە ايلدونىڭ طىچىدىغان نى قايدە

قازاق مقالدارى

- 1 باي قاصىدە كوچوب باردە - بايومانىڭ مىغان كىل
- قوفاىدە كوچوب باردە - قوۋارمانىڭ مىغان كىل
- 2 بىنوسى جىمان قامىدى - سو اچىدە اورىت آلا
- جىمان طوغان جىگىدى - توبە اوستونىن ايت قاپار
- 3 بى بولماق اينىدىن - بىوككە چىپاق بالادان
- 4 سوز مانوسىن بىلەيگىن - سوزدى اوزىنە كىلتىر
- كوچ مانوسىن بىلەيگىن - كوچسە كولوك اولتىر
- 5 آرىطان توبەنىكىن سىيغان - ايبانىڭ كوچىنى بولسون
- 6 راصى چىن بىلەسدىن آدرايە قويماىتىز
- ايلرمىلى جىگىكە ھىركىز جولداص بولماىتىز
- 7 باطر آنىڭقاو كىلادى - بالۋان اوكتىم كىلادى
- 8 اونىروك آيتوب بايدە طابىسانىڭ آخروندە زارار طابارسىن
- راس آيتوب زارار طابىسانىڭ آخروندە بايدە طابارسىن
- 9 اير اىگىز اينىكىكىدى جالغىز
- 10 آط قوصاقسىز جوگورمىدى
- 11 خىداي مالىكىدى آلامادە بىلىنىدى آلاما